

Firda

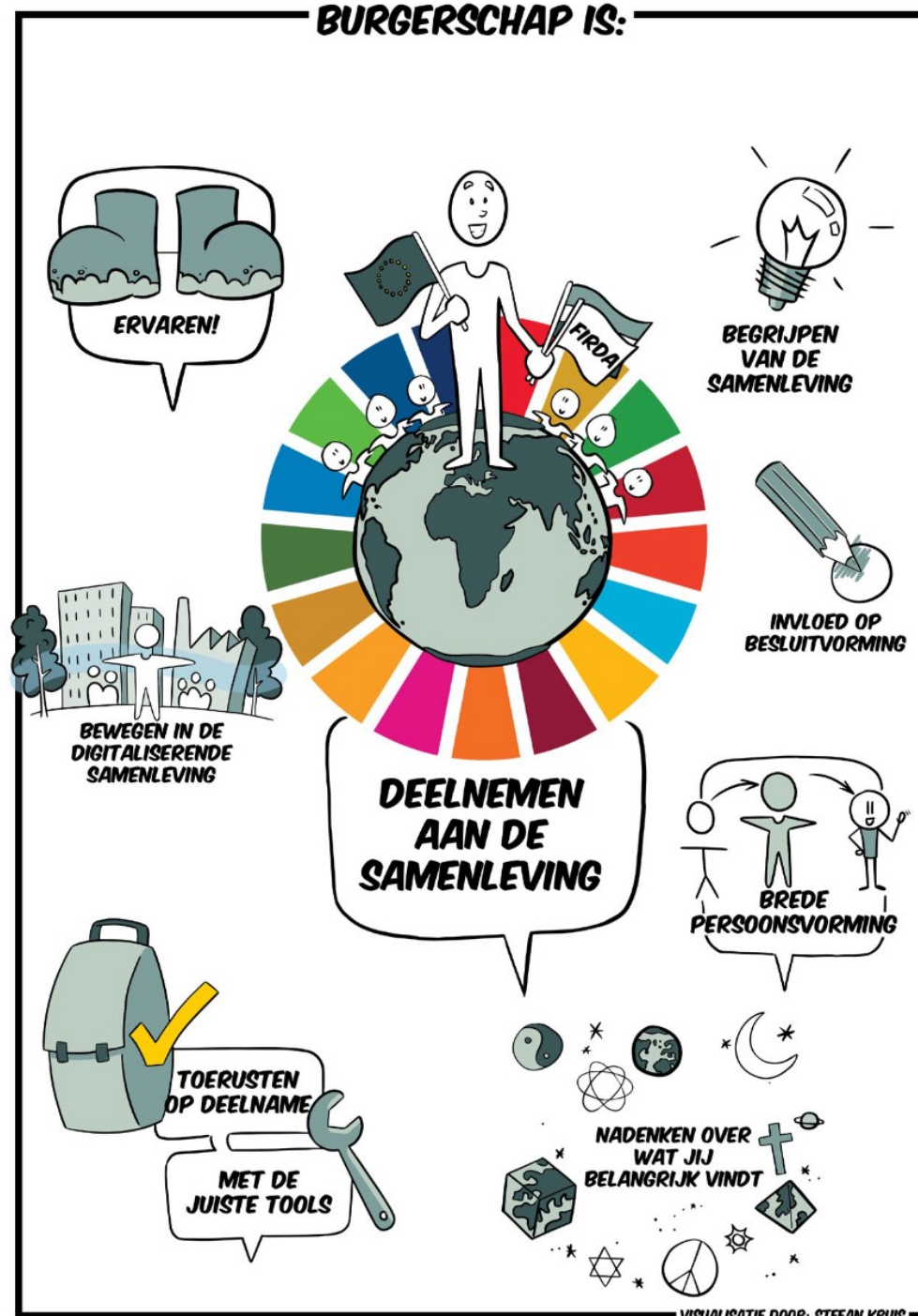
Wat doen wij met digitaal burgerschap

Jeroen de Boer
Projectleider digitaal burgerschap Firda
Adviseur digitaal burgerschap Koninklijke Bibliotheek

jerdeboer@rocfriesepoort.nl / jeroen.deboer@kb.nl

Leer jezelf
het leven door

BURGERSCHAP IS:

Dimensie #5: digitaal burgerschap

Binnen deze dimensie gaat het om het versterken van je eigen **digitaal moreel kompas**, bestaand uit de onderdelen **digitale veiligheid**, **digitale gezondheid** en **digitale soevereiniteit**.

- Hoe **bescherm** je je eigen persoonsgegevens én die van anderen?
- Hoe ga je om met alle **informatieprikkel**s van social media en de voortdurende **aandacht** die jouw mobiel trekt?
- Hoe zorg je dat je zelf de **juiste informatie** vindt, **desinformatie** kunt herkennen en je **eigen mening** kunt onderbouwen?
- Hoe houd je de **balans** in online en offline activiteiten? En hoe sta je tegenover de **impact** van digitalisering **op de leefomgeving**?
- Hoe kunnen we op een **verstandige manier** omgaan met de kansen en uitdagingen die voortkomen uit de ontwikkelingen rond **kunstmatige intelligentie** (AI)?

In deze dimensie verkennen we onze **digitale normen en waarden** en staan we stil bij de vraag hoe je die online en offline kunt uitdragen. We gebruiken hierbij de methodiek van het digitaal moreel kompas en de **begeleidingsethiek**.

Projecten

1. **De Pit**
2. **April op Stil/dialogsessie mobiele telefoon**
3. **Re_bootCMP**
4. **Geocache digitaal burgerschap**

Fircla

De Pit

Drie onderzoeks communities in Friesland (hogeschool, mbo en bibliotheek) die burgerjournalistiek bedrijven.

De Pit

Probleemanalyse

- Informatie(delen) speelt een cruciale rol in onze samenleving.
- Burgers worden geconfronteerd met desinformatie.
- Er wordt verkeerde informatie verspreid.
- Het ontbreekt burgers aan vaardigheden en instrumenten (en veilige plekken) om desinformatie te 'ontmaskeren'.

De Pit

Onderzoeksvraag + deelvragen:

Hoe kunnen burgers – individueel en als onderdeel van hun gemeenschap – worden ondersteund om grip te krijgen op desinformatie?

Hoe kan bewustzijn worden gecreëerd over de negatieve effecten van desinformatie en de rol van burgers in dit proces?

Hoe kan het belang van kritisch denken met betrekking tot feitencontrole en nauwkeurige informatie worden benadrukt?

De Pit

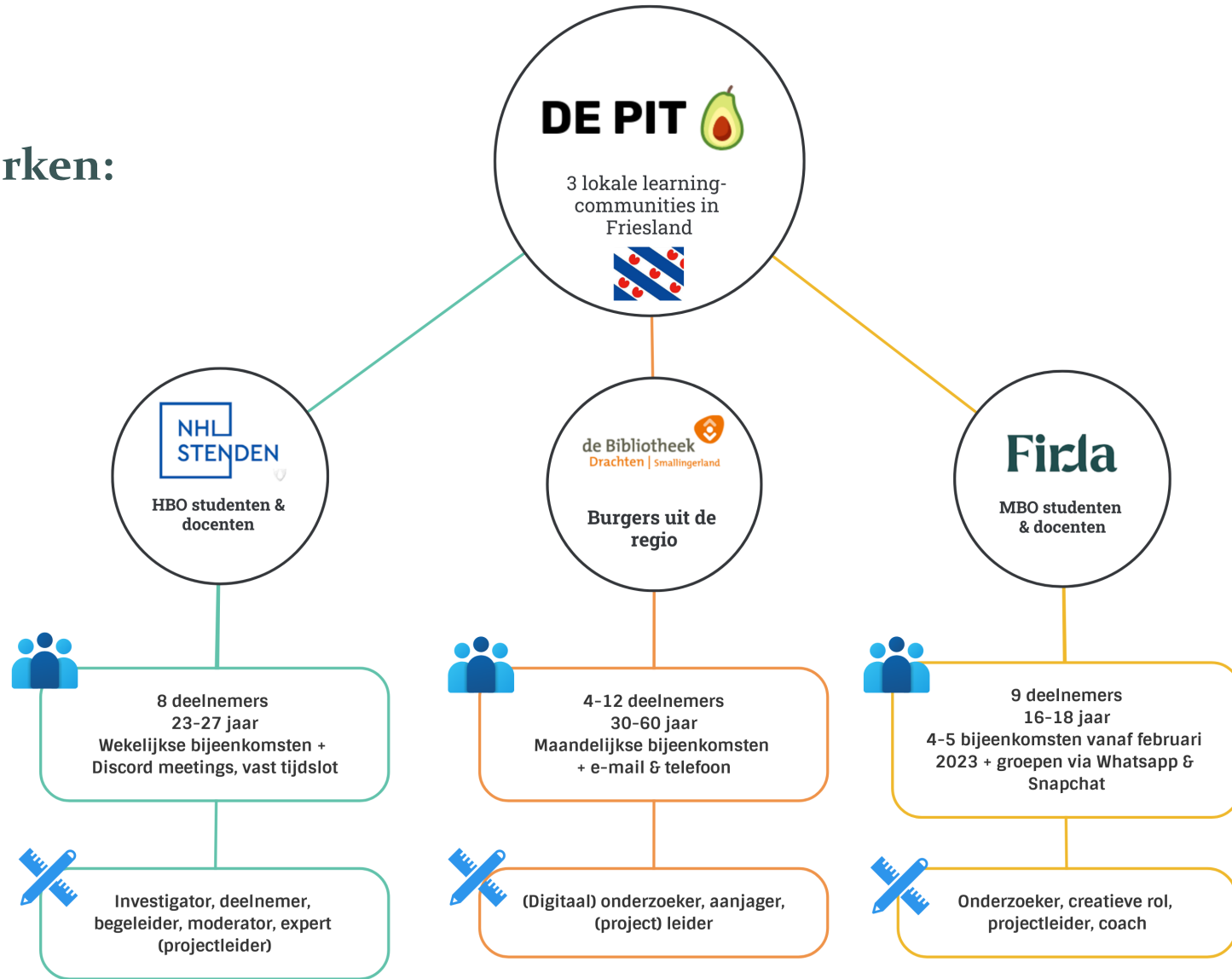
Onderzoeksdoel

- Begrijpen van de drie Friese onderzoekscommunities en hun regels en acties.
- Identificeren en bespreken van kritische succes- en faalfactoren, op basis van monitoring en onderlinge vergelijking van de drie learning communities.

Projectdoel

- Stel burgers in staat actief en kritisch naar informatie te zoeken en de verschillende dimensies van digitaal burgerschap te begrijpen.
- Ontwikkel een blauwdruk die andere regionale gemeenschappen kan ondersteunen om soortgelijke initiatieven te starten.

Rollen/kenmerken:

Onderzoeksthema's

Inzichten:

Zorg voor:

- + een goede start. Basis over online research, veiligheid, ethiek en OSINT.
- + duidelijk leiderschap in beginfase. Een nieuwe groep heeft sturing en regie nodig;
- + duidelijke afbakening van onderzoeksthema's;
- + Intrinsieke motivatie;
- + dat deelnemers elkaar leren kennen. Overzicht wie wat doet.
- + regelmatig contact. (Wekelijkse bijeenkomsten, specifiek tijdstip).
- + bereidheid om samen te werken; initiatief tonen; voldoende deelnemers, niet te groot.
- + een gezamenlijk doel (+tussentijdse deadlines).

Zorg voor:

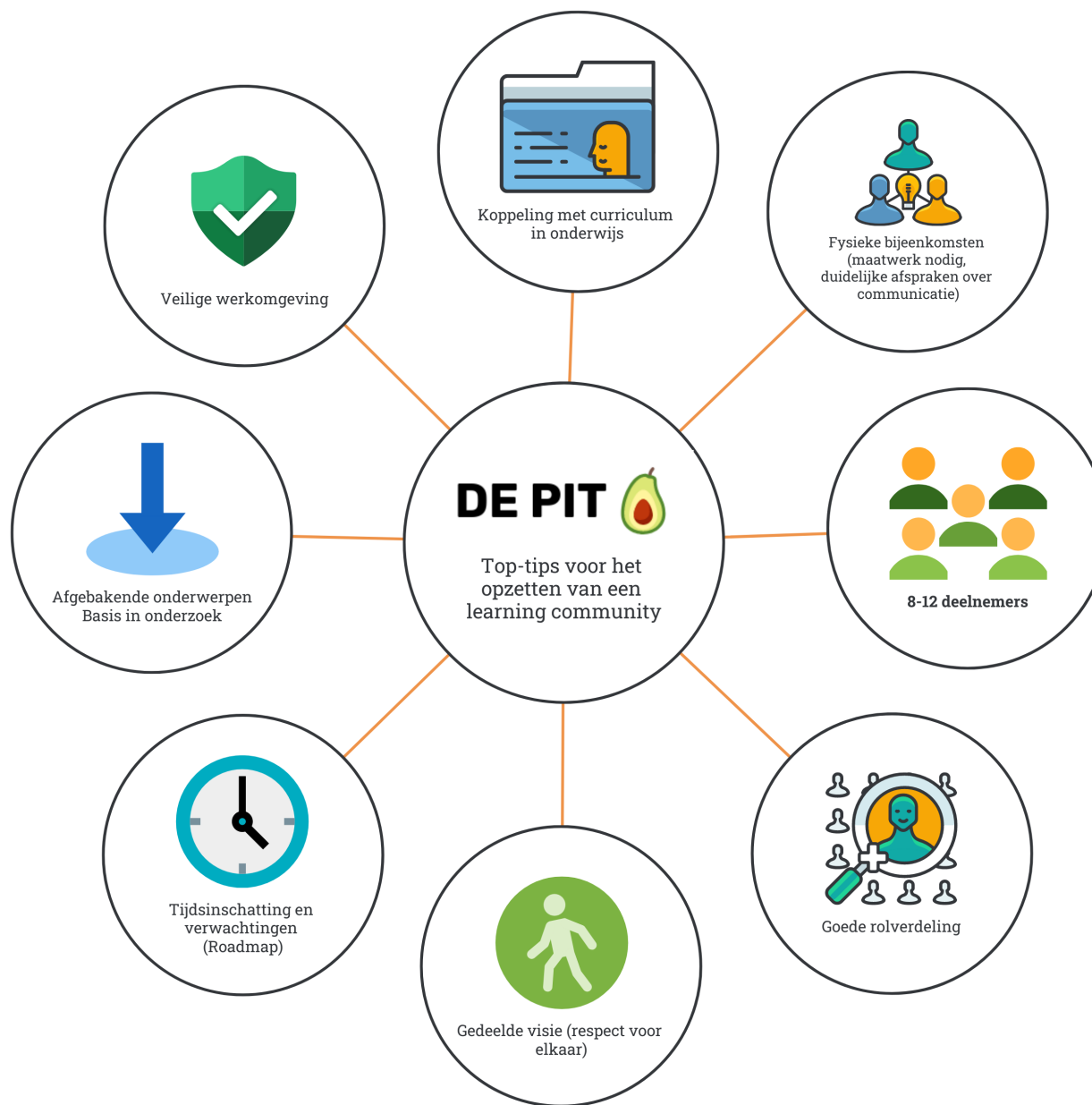
- + een 'open' PIT, onafhankelijk, maatschappelijk relevant, lokaal.
- + gelijkwaardigheid tussen deelnemers, iedereen praat en denkt mee.
- + durf te kijken en te onderzoeken buiten de veilige, besloten omgeving van de PIT.
- + 'de neuzen dezelfde kant op': de missie 'naar meer verbinding' moet door iedereen gedeeld worden.

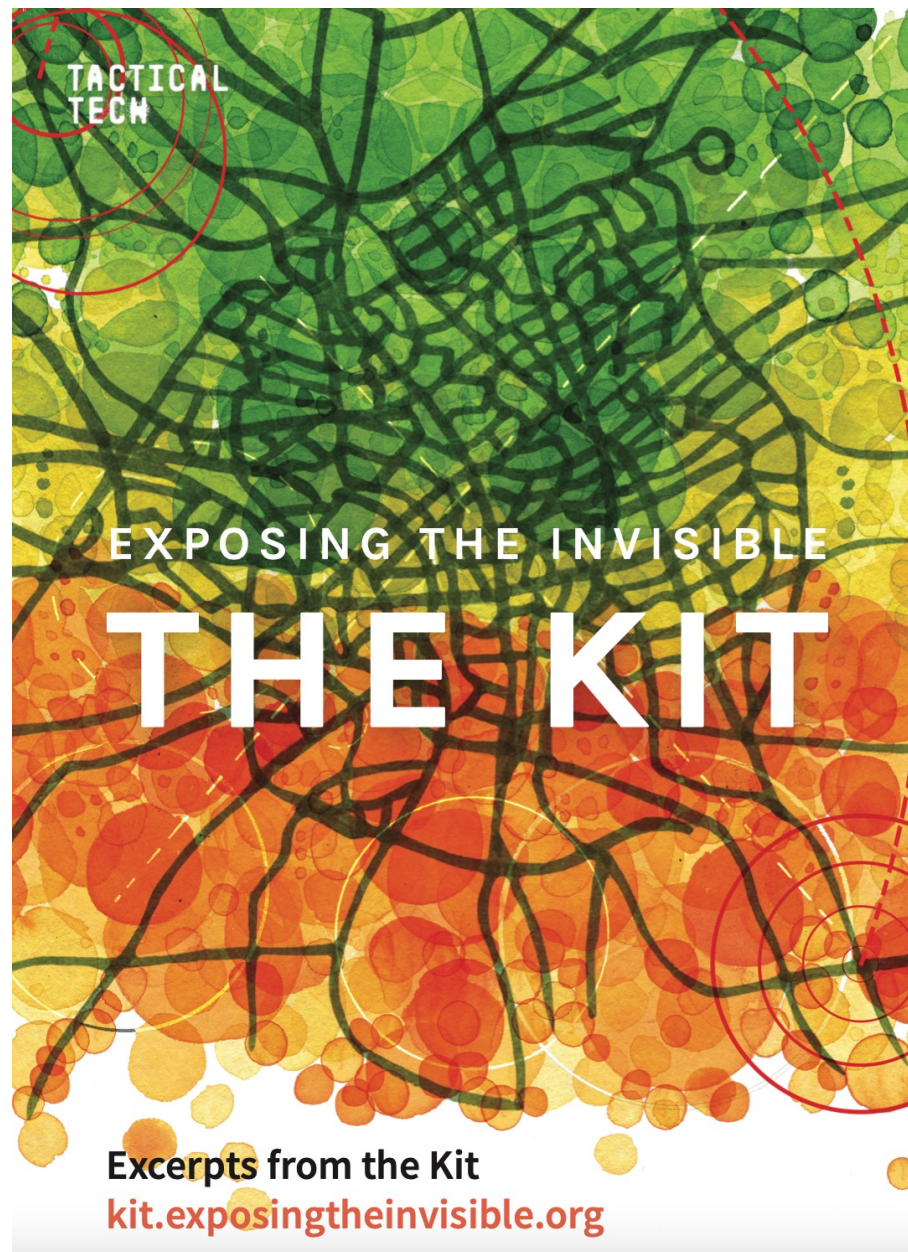
Zorg voor:

- + een goede start. Basis over online research, veiligheid, ethiek, desinformatie, leg de context duidelijk uit.
- + een goede sfeer ook als je offline bij elkaar komt.
- + duidelijke afspraken over de online en offline communicatie;
- + respect naar elkaar toe (ook ben je verschillend). (Elkaar laten uitpraten, ieders mening aanhoren en respecteren).
- + het vinden en bespreekbaar maken van oplossingen als iemand een bepaalde rol niet kan/wil vervullen.
- + een duidelijk en gezamenlijk doel aan het begin.
- + dat iedereen durft te doen, ook heb je nog nooit interviews gedaan, probeer het dan (deels). Wees niet bang!
- + goed en grondig onderzoek, vraag hulp waar nodig.

Tips:

Toolkit:

April op Stil/sessies mobiele telefoon

Handelingsperspectief voor de mobiele
telefoon in de klas.

April op Stil 2023/2024

- Signaleren uitdagingen rondom gebruik mobiele telefoon in de klas
- Enquete onder studenten (n=1.051) en docenten (n=256) van Firda
- Analyse resultaten door NHL Stenden Hogeschool
- Dialoogsessie tijdens April op Stil

April op Stil

Smartphones op school?

Wat zijn de effecten van telefoongebruik in de klas, welke waarden willen we beschermen en hoe dan?

Firda kenniskring

13-04-23
Leeuwarden

April op Stil

FIRDA

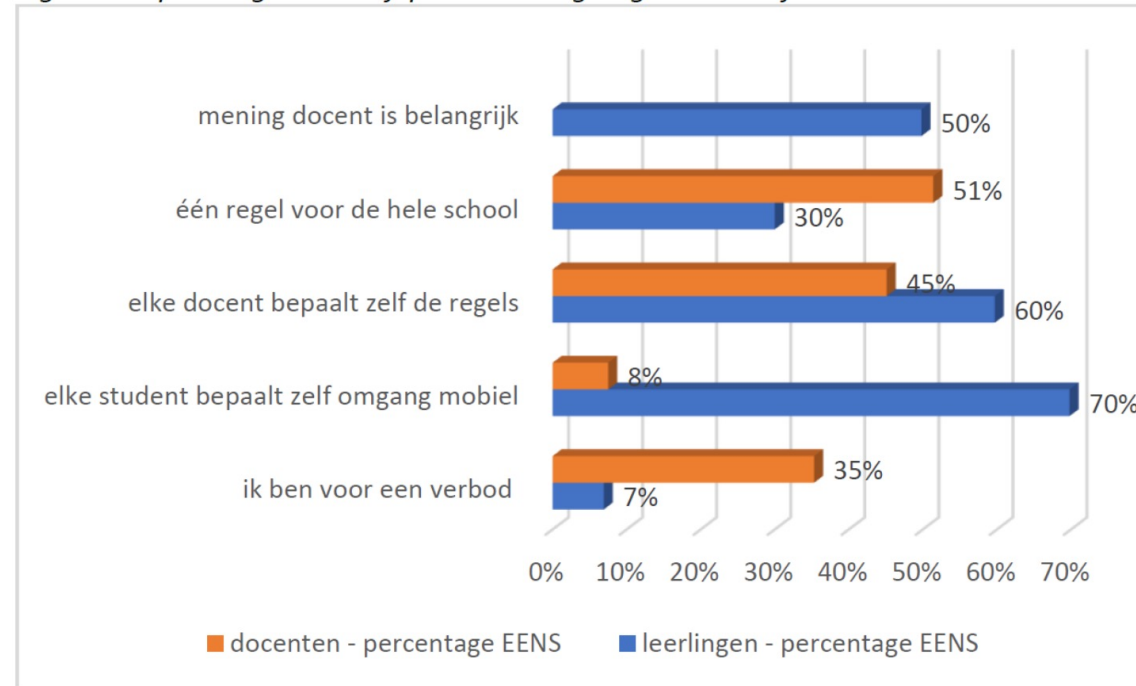
Programma

- 01** Enquete uitkomsten
- 02** Situatie in de klas
- 03** Wat zijn de effecten?
- 04** Welke waarden staan onder druk?
- 05** #Hoe dan?
- 06** Vooruitblikje

»

April op Stil

Figuur 8: Opvattingen over afspraken en regels gebruik telefoon in de klas

»

April op Stil

Figuur 5: woordwolk: door studenten genoemde voordelen van telefoongebruik

Figuur 7: woordwolk: door studenten genoemde nadelen van telefoongebruik

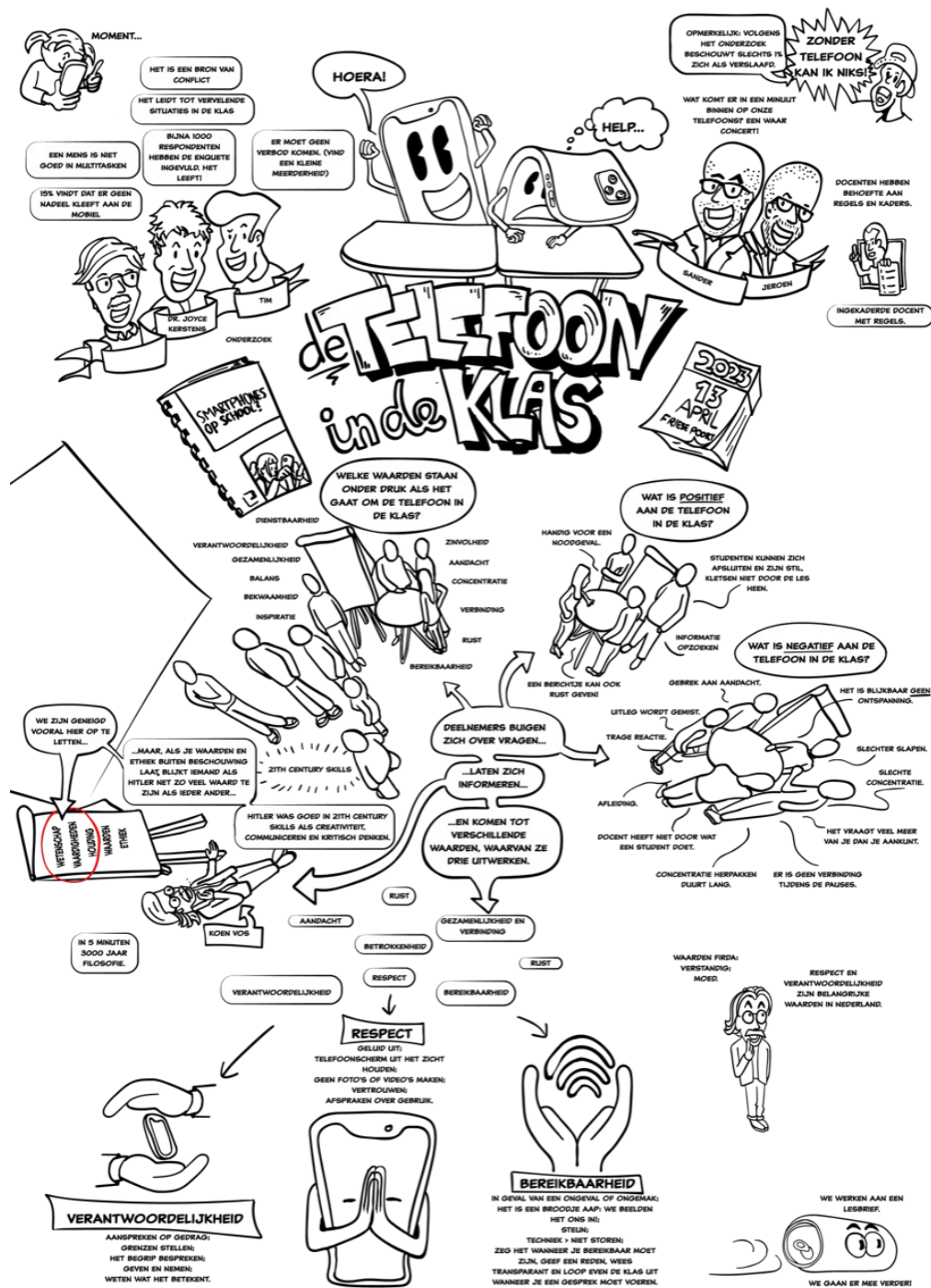

Firla

April op Stil

April op Stil

Re_bootCMP

ICT-vaardige studenten wordt perspectief geboden hoe ze hun skills ook ten positieve kunnen inzetten (en niet te vervallen in het lucratieve criminele circuit).

Re_bootCMP

Geocache DiBu

Een wandelroute door de stad waarbij digitale burgerschapsvaardigheden worden opgedaan

Geocache DiBu

Thema's:

- **AI** (deep fakes, desinformatie)
- **Digitale balans** (verslavingen, social media)
- **Zelfstandig wonen** (budgetteren, verzekeren)
- **Fraude** (phishing, geldezels)
- **Online kopen** (BKR, uitgesteld betalen, abonnementen)
- **Privacy** (wachtwoorden, online identiteit, openbare ruimte)
- **Zorgverzekering** (aanbod, declaraties)

Firda

Visie op burgerschap: <https://www.expertisepuntburgerschap.nl/wp-content/uploads/2023/11/Firda-visie-op-burgerschap-def.pdf>

Digitaal moreel kompas: <https://www.practoraten.nl/wp-content/uploads/2021/05/publicatie-digitaal-moreel-kompas.pdf>

Leer jezelf
het leven door

Firda

Jeroen de Boer
Projectleider digitaal burgerschap Firda
Adviseur digitaal burgerschap Koninklijke Bibliotheek

jerdeboer@rocfriesepoort.nl / jeroen.deboer@kb.nl

/ Leer jezelf
het leven door